

TE TŪTOHI MŌ TE AO

Kupu Whakataki

Tēnei tātou te tū nei i ēnei rā hira rawa atu mō te oranga o te ao, he wā e kōwhiri ai tātou tangata nei i te ara hei whai. I te ao e tū pipiri nei, tū māuiui nei, kei mua ko te mōrearea, kei mua hoki te tūmanako. E neke whakamua ai tātou me mārama, āe, he tini ngā ahurea ātaahua, ngā koiora ātaahua i te ao, engari kotahi anō te whānau tangata, kotahi te hapori o Te Ao katoa, kotahi anō hoki te ūnga atu mō tātou katoa. Me tū tahi tātou ki te whakatū pāpori ā-ao toitū, i takea mai i te amaru ki te taiao, ki ngā tika tāngata huri i te ao, ki te tautika ōhanga, me te ahurea o te rangimārie. Nā reira, he mea tino hira kia whakapuaki tātou katoa, ngā tāngata o Te Ao i tō tātou haepapa ki a tātou anō, ki te hapori nui o ngā mea mauri ora katoa, me ngā whakaturanga kāore anō kia whānau mai.

Tō Tātou Ao, Tō Tātou Kāinga

Ko te Ao tangata tētahi wāhanga o tētahi aotūroa nui whakahirahira, e puta kē nei, e puta kē nei tōna āhua. E ora katoa ana Te Ao, tō tātou kāinga, me tōna hapori koiora. Ko ngā ākinga o te taiao kei te tauwhare ki runga i ngā mea ora katoa, ōna wero, ōna pāhekeheketanga, engari, nā Te Ao nei i whakawātea te ara kia puta te mauri ora o ngā mea katoa. I takea mai te pakari o te hapori o ngā mea ora katoa me te toiora o te ao tangata i te purutanga o tētehi ao mauriora me ōna pūnaha hauropi katoa, ōna tipu me ōna kararehe matahuhua, ōna oneone haumako, ōna wai āta rere, me tōna hau reka ki te whakahā. E noho ana te taiao ā-ao me ōna rawa meāke ka pau hei āwangawanga mō ngā iwi katoa o te ao. E noho ana te tautiakitanga o te mauri ora, o te kanorau me te ātaahua o Te Ao hei kawenga tapu mā tātou.

Te Āhuetanga o Te Ao Whānui

E noho ana ngā ahunga ao whānui mō te hanga taonga, me te whakapau rawa hei take o te kinonga taiao, te paunga o ngā rawa, me te korehāhātanga rahi rawa o ngā momo koiora. Kei te turakina ngā hapori o te ao. Kāore ngā painga o ngā whanaketanga i te tukua ki te katoa, ā, kei te whānui haere te āputa i waenga i te hunga whai rawa me te hunga rawa kore. E kitea whānuitia ana te korenga e tika, te rawakore, te kūware me te taupatupatu taikaha, ā, e noho ana hei pūtake mō te mamae nui whakahirahira. Nā te pikinga ake o te tokomaha o te tangata, kātahi anō ka kitea he pikinga pēnei, kua toremi ngā pūnana hauropi, pāpori hoki. E noho mōrearea ana ngā pūtake o te haumarutanga ā-ao. Āe, he mōrea ēnei āhuetanga hou - engari ehara i te mea me pēnei.

Ngā Wero Kei Mua

Kei a tātou anō te whiringa: me pupuri ringa tātou ki te tautiaki i Te Ao, i a tātou anō hoki, me waiho rānei me te tuku pea i a tātou me te kanorau o ngā koiora kia mate ā-moa. Me mātua panoni ō tātou uara, ō tātou whare tiketike me ō tātou āhuetanga noho. Me mōhio tātou, kia

oti ngā hiahia taketake o te tangata te whakarite, me whai te tangata kia rangatira kē atu i te tuatahi, kaua e whāia te taonga. Kei a tātou te mōhiotanga me ngā hangarau hei hora i ngā painga rawaka ki te katoa, hei whakaheke hoki i ā tātou pānga ki te taiao. Nā te putanga mai o tētahi taiao āta whakaaro rangatira, i te ao katoa, kua puta ētahi whāinga wāhi hou hei hanga ao manapori, atawhai tangata hoki. E tū pipiri ana ā mātou pīkauranga taiao, ōhanga, tōrangapū, pāpori, wairua hoki, ā, me mau tātou ki te kawau mārō e kitea ai he rongoā tika mō te katoa.

Ngā Haepapa ā-Ao

E tutuki ai ēnei wawata, me āta kōwhiri tātou kia kawē tātou i te haepapa ā-Ao, o te piri ki te hapori o Te Ao katoa hei matua mō tātou, tae atu ki ō tātou hapori ā-takiwā. E noho tahi ana tātou hei tangata whai mana o ngā whenua maha, otirā o tētahi ao takitahi, e paiheretia nei ngā āhuetanga ā-rohe, ā-ao anō hoki. E kawē tahi ana ngā tāngata katoa i te haepapa mō te toiora o ēnei rā, o āpōpō hoki, mō te whānau tangata, me te ao whānui kē atu. Ina noho tātou i raro i te tapu o te ora, ina whakamoemiti ō tātou wairua mō ngā whiwhinga nui o te ora, me te ngākau māhaki mō te noho a te tangata i te taiao, ka pakari kē atu te wairua o te kotahitanga tangata, me te kotahitanga o ngā mea ora katoa.

Me whakanoho mai tētahi kitenga mō tātou katoa o ngā uara taketake, hei kahupapa matatika mō te ao hapori e puta haere nei. Nā reira i a tātou e whakaū nei i ngā mātāpono tuitui e whai ake nei mō tētahi momo noho toitū, hei anga paerewa mō te katoa, ka noho hei tikanga arotake, hei ārahi hoki i ngā mahi a ngā tāngata takitahi katoa, a ngā umanga, a ngā kāwanatanga me ngā whare tiketike o te ao whānui katoa.

TE TŪTOHI MŌ TE AO

HE MĀTĀPONO

TE WHAKAUTE ME TE TAUTIAKI I TE HAPORI O NGĀ MEA ORA

1. Me whakaute i Te Ao me te ora me ōna āhuetanga matahuhua katoa.

a. Me mārama kei te noho tuitui ngā mea ora katoa, ā, he whai mana tēnā momo koiora, tēnā momo koiora, ahakoa ōna hua mā te tangata.

b. Me whakaae kei te whakaponu tātou ki te mana rangatira o ngā tāngata ora katoa, kei te whakaponu hoki ki te pitomata ā-hinengaro, ā-toi, ā -matatika, ā-wairua hoki o te whānau tangata.

2. Me tautiaki i te hapori o te ora, mā te mārama, mā te pūaroa, me te aroha anō.

- a. Me tūohu ki te whakaaro, e tau tahi mai ana kia āraia ngā wharanga taiao me te tika kia tautiakina ngā tika o te tangata, i te taha o te mana pupuru, o te mana whakahaere, me te mana whakamahi hoki i ngā rawa taiao.
- b. Me whakaae e tau tahi mai ana te haepapa kia whakatairangatia ngā painga mō te katoa i te taha o te whakawhānuitanga o te āhei, o te mōhio, me te kaha.
3. Me hanga hāpori manarite tautika, wātea kia whai wāhi te katoa, toitū, rangimārie hoki.
- a. Me whakarite tikanga kia tika ai te whakaū a ngā hāpori i ngā taumata katoa i ngā tika tangata me ngā mana taketake, me te whakarite whāinga wāhi mō ngā tangata katoa kia tupu ki tōna tino teitei i te ao.
- b. Me whakatairanga i te tika ā-pāpori, ā-ōhanga, e taea ai e te katoa te kimi oranga tōitū, whai tikanga hoki, i runga anō i ngā tikanga tautiaki hauropi.
4. Whakapūmau i te taurikura me te ātaahua o te ao mō ngā whakatupuranga o nāianei, o āpōpō anō hoki.
- a. Me mātua mōhio ko te wātea o ngā āheinga mahi o ia whakatupuranga ka herea ki ngā hiahia o ngā whakatupuranga o āpōpō.
- b. Me tuku ki ngā whakatupuranga kei te heke mai ngā uara, ngā taonga tuku iho, me ngā whare tiketike hei tautoko i te puāwaitanga mutunga kore o ngā hāpori tangata, hāpori hauropi hoki o Te Ao. E taea ai ēnei whakaūnga whānui e whā, me mātua tahuri tātou ki te:

TE TOIORA O NGĀ HAUROPI

5. Tiaki me te whakaora anō i te toiora o ngā pūnaha hauropi o te Te Ao, me te āta tautiaki anō i te matahuhua o ngā kōiora me ngā tikanga taiao ka noho hei kaihomai i te ora.
- a. Whakamana i ngā mahere me ngā ritenga toitū mō ngā taumata katoa e noho mai ai te tiaki taiao me te whakaora taiao hei wāhanga taketake o ngā kōkiri whakawhanake katoa.
- b. Whakarite me te tautiaki i ngā punanga taiao, ao koiora pakari, tae atu ki ngā whenua me ngā rohe moana mohao, hei tautiaki i ngā pūnaha toko i te ora o te ao, hei tiaki i te kanorau koiora, hei whakapūmau hoki i ō tātou rawa taiao tuku iho.
- c. Whakatairanga i te pikinga anō o te ora o ngā momo me ngā pūnaha hauropi mōrea.
- d. Whakarite, e haepapa rānei ngā rauropi rāwaho, ngā mea rānei i raweketia ngā ira, me te taiao, me te ārai i te whakaurunga o aua momo rauropi tūkinō.
- e. Āta whakahaere te whakamahinga o ngā rawa ka taea te whakahou pēnei i te wai, i te oneone, i ngā hua ngahere, me ngā koiora moana kia kaua e piki ake te whakapaunga i te kaha o te ora, kei pūhore o aua mea, kia tautiakina hoki ngā pūnaha hauropi.
- f. Whakahaere te tangohanga me te whakamahinga o ngā rawa kāore e taea te whakahou pēnei i ngā kohuke me ngā koranehe e whakahekea ai te whakapaunga, e kore ai hoki he tūkinotanga taiao.
6. Ārai tūkinotanga hei tikanga pai rawa mō te tautiaki i te taiao, ā, mō ngā wā e iti ai te mātauranga, me whakanoho mai he tikanga tūpato anō.

- a. Kōkiri tikanga hei ārai i te aranga mai o ngā tūkinotanga taiao taumaha, e kore e taea te whakatika rānei, ahakoa kāore anō kia tae katoa mai ngā kitenga mōhiotanga pūtaiao, kāore anō kia tau katoa rānei.
- b. Hoatu i te taumahatanga whakaū ki runga ki ērā e kī ana e kore tētahi mōreareatanga e pā i muri i tētahi mahi e marohitia ana, me te tuku i te utanga hē mō te tūkinotanga taiao ki runga i ngā tāngata nāna ngā mahi.
- c. Whakarite tikanga kia hāngai ngā whakataunga take ki ngā hua tōpū, wā roa, tītaha, pāmamao, me ngā hua ā-ao o ngā mahi a tēnei mea te tangata i te ao nei.
- d. Ārai i te parahanga o tētahi wāhi o te taiao, kia kua hoki e whakaaetia te whakaputunga o ngā matū iraruke, tāoke, o ētahi atu matū mōrearea rānei.
- e. Ārai hoki i ngā ngohe hōia e tūkino ana i te taiao.

7. Whakanoho ritenga mō te whakanao, mō te whakapau me te whakaputa uri e tautiakina ai ngā raukaha whakatupu o Te Ao, ngā tika tangata me te toiora hapori.

- a. Whakaheke, whakamahi anō, hangarua hoki i ngā rawa e whakamahia nei i ngā pūnaha whakanao, whakapau hoki, me te whakarite tikanga e pai ai te tuku tika i ngā parahanga ka waiho i muri kia memeha atu i runga i te haumaru.
- b. Āta mahi i runga i te whakatepe me te kakama ina whakamahi pūngao, me te whirinaki ki ngā puna pūngao ka taea te whakahou pēnei i te rā me te hau.
- c. Whakatairanga i te whakawhanake tautika, te hāpai me te whakawhiti tautika o ngā hangarau tōtika ā-taiao.
- d. Kawe whakaroto i ngā utu ā-taiao, ā-pāpori katoa i roto i te utu hokohoko o ngā rawa, me te tuku i ngā kiritaki kia tautuhi hua ka tino tutuki ngā paerewa pāpori, taiao tino tiketike i aua hua.
- e. Whakarite tikanga kia wātea te tomokanga ki te tautiakitanga hauora katoa e penapenatia ai te hauora whakaputa uri, me te whakaputa uri i āta whakaarotia.
- f. Whakamana tikanga noho mō te tangata e whakatairangatia ai te kounga o te noho, me te rawaka o ngā taonga, i tēnei ao whai rawa meāke ka pau.

8. Kawe whakamua i ngā rangahau toitū hauropi, me te whakatairanga i te whakawhiti me te whakatinana whānui o te mātauranga ka riro mai.

- a. Tautoko i te pāhekoheko pūtaiao, hangarau ao whānui mō te toitū, me te aro nui ki ngā hiahia o ngā whenua whakawhanake.
- b. Whakaae me te whakapūmau i ngā mātauranga me ngā mōhiotanga wairua tukuiho o ngā ahurea katoa e tuku takoha nei ki te tautiakitanga taiao me te toiora o te tangata.
- c. Whakarite tikanga kia wātea tonu ngā mōhiotanga taketake mō te hauora tangata me te tautiaki taiao, tae atu ki ngā mātauranga ira, ki te ao whānui.

TE TIKA PĀPORI, ŌHANGA HOKI

9. Whakakāhore rawa i te rawakore, ā, me noho tēnei hei pou taketake matatika, pāpori, taiao anō hoki.

a. Whakaū hoki i te tika ki ngā wai inu, ki te hau reka ki te whakahā, ki te toitūtanga kai, te oneone mā, te whare noho me ngā parakaingaki tōtika, me te tohatoha i ngā rawa ā-whenua, ā-ao hoki e tika ana mō ēnei mahi.

b. Whakamana i ngā tāngata katoa kia whai mātauranga, kia whai rauemi tika hoki kia kimi oranga mōna, hei hora hoki i ngā ritenga whakatoitū, whakahaumarū hoki i te noho kāore e kaha ki te tautoko i a rātou anō.

c. Noho mārama ki te hunga e whakahapatia ana, te tautiaki i te hunga whakaraerae, te āwhina i te hunga e mamae ana, me te tuku i te kaha i a rātou kia piki ō rātou raukaha, kia whāia hoki ō rātou moemoeā.

10. Whakarite tikanga kia whakatairangatia te whanaketanga tangata e ngā mahi ōhanga me ngā whare tiketike kei ngā taumata katoa i runga i ngā tikanga matatika, toitū anō hoki.

a. Whakatairanga i te tohanga matatika o ngā rawa i roto i ngā whenua, i waenga whenua anō hoki.

b. Whakapiki i ngā rawa ā-hinengaro, ā-ahumoni, ā-hangarau, ā-pāpori hoki o ngā whenua whakawhanake, me te muru i ō rātou nama ā-ao taumaha.

c. Whakarite tikanga e tautokona ai te whakamahinga rawa toitū, te tautiaki taiao me ngā paerewa ohu kaimahi papai, e ngā tauhokohoko katoa.

d. Whakahau i ngā kāporeihana whakawhiti whenua me ngā whakahaere ahumoni ā-ao kia mahi mō te painga mō te ao tūmatanui katoa, me te arotake i a rātou mō ngā hua o ā rātou mahi.

11. Whakaae ki te matatika me te ōritenga kanoira, hei mea tuatahi mō whanaketanga toitū, me te whakawātea i te ara ki te katoa ki te mātauranga, ki te tautiakitanga hauora me te whāinga wāhi ōhanga.

a. Whakapūmau i ngā tikanga o ngā wāhine me ngā kōtiro me te whakamutu i te taikaha ki a rātou.

b. Whakatairanga i te whāinga wāhi o ngā wāhine katoa ki ngā āhuetanga katoa o te ao ōhanga, o te ao tōrangapū, kāwanatanga, pāpori, me te ao ahurea hei tangata whai wāhi, hei kaiwhakatau take, hei kaihautū, hei tangata whiwhi painga manarite.

c. Whakapakari i ngā whānau kia tino haumarū, kia tino arohaina ngā tāngata katoa o te whānau.

12. Whakatairanga i te tika o te katoa ki tētahi taiao aotūroa, pāpori hoki, kāore he makihuhunu, e tautokona ai te tū rangatira, te oranga tinana, me te toiora wairua o te katoa, me te aronga mārika ki ngā tika o ngā iwi taketake me ngā iwi moroiti.

a. Te whakakāhore rawa i te makihuhunu ahakoa te momo, ahakoa whakahāwea ā-momo iwi, ā-kano kiri, ā-aronga hōkaka, ā-whakapono, ā-reo, ā-takenga whenua, takenga momo tangata, ā-takenga pāpori rānei.

b. Whakaae ki te tika o ngā iwi taketake ki tō rātou whakapono, ki tō rātou mātauranga, whenua, rawa me ā rātou tikanga mahi mō ō rātou rapunga ora toitū.

- c. Whakamihi me te tautoko i ngā rangatahi i ō tātou hapori me te whakaahei i a rātou ki te whakatinana i ā rātou mahi ki te hanga pāpori toitū.
- d. Tautiaki me te whakaora anō i ngā wāhi āhurea, i ngā wāhi wairua whakahirahira anō hoki.

IV TE MANAPORI, TE TAIKAHA KORE ME TE RANGIMĀRIE

13. Whakapakari i ngā whare tiketike manapori i ngā taumata katoa, kia pūhia e te hau, kia whitikia e te rā, kia wātea hoki mō te arotake, mō te taha whakaruruhau, te whāinga wāhi mō te katoa i roto i ngā whakatuanga take, me te wātea o te tika.
 - a. Whakatairanga i ngā tika o ngā tāngata katoa kia whiwhi mōhiotanga mārama, kakama hoki mō ngā take taiao, me ngā mahere whakawhanake, me ērā atu mahi katoa tērā pea ka pā ki a rātou, he pānga anō rānei ō rātou ki aua take.
 - b. Tautoko i te pāpori ā-takiwā, ā-rohe, ā-ao hoki, me te whakatairanga i te whāinga wāhi tōtika o ngā tāngata takitahi me ngā rōpū whai pānga katoa i roto i ngā whakatuanga take.
 - c. Tautiaki i ngā tika katoa o te wātea o ngā whakaaro, o te whakaputa whakaaro, o te tū i runga i te rangimārie, te noho tahi me ngā hoa, me te whakahē anō.
 - d. Whakatinana i te wātea whai hua, kakama hoki ki ngā ara whakahaere, ara ture motuhake anō hoki, tae atu ki ngā ara whakarite rongoā mō ngā tūkino taiao, me ngā mōrea o aua tūkino.
 - e. Whakakāhore rawa i te kikino i roto i ngā whare tūmatanui, tūmataiti katoa.
 - f. Whakapakari i ngā hapori ā-rohe, me te tuku āhei ki a rātou hei tiaki i ō rātou taiao, me te toha haepapa taiao ki ngā taumata kāwanatanga e tino tōtika ai te kawewe.
14. Whakauru i te mātauranga, i ngā uara me ngā pūkenga e tika ana mō tētahi momo noho toitū i te ao ki roto ki te mātauranga ōkawa me ngā akoranga oranga katoa.
 - a. Hora whāinga wāhi ki te katoa, otirā ki te tamaiti me te taiohi, hei whakamana i a rātou kia whai koha ki te whanaketanga toitū.
 - b. Whakatairanga i te takoha o ngā mahi toi me ngā akoranga aronui tae atu ki ngā pūtaiao, mō te akoranga toitū.
 - c. Whakapiki i te wāhi ki ngā mahi pāpāho hei hiki i te māramatanga ki ngā pīkauranga hauropi, pāpori hoki.
 - d. Noho mārama ki te hira o te akoranga matatika, taha wairua hoki mō te noho toitū i te ao.
 15. Manaaki i ngā mea ora katoa i runga i te whakaute me te whakaaro rangatira.
 - a. Ārai i te tūkino ki ngā kararehe e puritia ana i ngā pāpori tangata me te kaupare atu i ngā mahi whakamamae.
 - b. Tautiaki i ngā kararehe mohao kei tūkinotia e ngā tikanga whakangau, hopu, hī, hao ika hoki e kino rawa ai, e roa rawa ai, e mamae take kore ai rānei.
 - c. Kaupare atu, whakakāhore rawa me ka taea te tangohanga me te whakakorenga o ngā momo kāore i te whāia.
 16. Whakatairanga i te ahurea hūmārie, māhaki, rangimārie hoki.

- a. Whakatenatena i te māramatanga o tētahi ki tētahi, o te tū tahi, me te pāhekoheko i waenga i ngā iwi katoa i roto, i waenga hoki i ngā whenua o te ao.
- b. Whakatinana rautaki torowhānui hei kaupare i ngā whawhai ririhau, te whakamahi hoki i ngā tikanga hīraurau hopanga hei whakahaere, hei whakatatū hoki i ngā pakanga taiao me ērā atu tautohetohe.
- c. Whakamārie i ngā pūnaha wawao ā-whenua kia hoki ki te taumata ātete kore hei wawaotanga nui, me te huri i ngā rawa hōia hei rawa mō te rangimārie, tae atu ki te whakaora pūnaha hauropi.
- d. Whakakāhore i ngā rākau whawhai iraruke, koiora, tāoke hoki me ērā atu rākau patu i te tini ngerongerero o te tangata.
- e. Whakarite tikanga kia tautoko ngā whakamahinga i ngā tautoko rere ao, ātea nui hoki i te tautiaki taiao me te rangimārie.
- f. Noho mārama ko te rangimārie te whānuitanga o ngā hononga tōtika ki a koe anō, ki ētahi atu tāngata, ki ētahi atu ahurea, ki te koiora tonu anō, ki Te Ao, me te rahinga atu anō, e uru nei ēnei mea katoa ki roto.

TE ARA WHAKAMUA

Kātahi anō ka pēnei te āhua o te ara hei whai, he ara e pōwhiri nei i a tātou katoa, he ara tīmata hou. Ko taua whakahoutanga te wawata o ēnei mātāpono, kei Te Tūtohunga o Te Ao. Hei whakatutuki i tēnei wawata, me mātua whakaū anō tātou kia whakamanaia, kia whakatairangatia ngā uara me ngā whāinga o te Tūtohunga.

Me anga kē ō tātou hinengaro, me ō tātou ngākau. E hiahia ana he wairua hou, o te noho pipiri o te ao, me ngā haepapa o te katoa. Me tino pohewa tātou ki te whakawhanake me te hoatu i tētahi kitenga o tētahi ara noho mō tātou, ā-takiwā, ā-whenua, ā-rohe, ā-ao anō hoki. He mea hira tō tātou kanorau ā-ahurea, ā, ka rerekē ngā ara whakatinana a tēnā ahurea, a tēnā ahurea, i te kitenga nei. Me whakahōhonu, me whakawhānui hoki ngā kōrero ā-ao i hua mai ai te Tūtohunga mō Te Ao, nā te mea he tini ngā āhuetanga hei ako mai i te rapu mutunga kore mō te pono me te mātauranga.

Tērā anō ngā taukumekume i te ao nei, i waenga i ngā uara nunui. Ka uaua pea ēnei whiringa. Ahakoa tērā, me kimi ara tātou hei paihere i te kanorau ki te kotahitanga, te kawenga i te mana motuhake i te taha o te aronga ki te painga mō te katoa, o ngā whāinga poto o te wā, ki ngā whāinga pae tawhiti. He whāinga wāhanga motuhake tō tēnā tangata, tō tēnā whānau, whakahaere, hāpori i roto i ēnei mahi. He karanga hoki kei roto kia tū mai te ao toi, ngā pūtaiao, ngā whakapono, ngā whare tiketike o te mātauranga, te ao pāpāho, ngā umanga, ngā rōpū o waho i te kāwanatanga me ngā kāwanatanga tonu, ki te arataki i ēnei kaupapa i runga i te auaha. He mea taketake te pātuitanga o te kāwanatanga, o te ao kāwanatanga, me ngā umanga mō te whakahaere tika i ngā mahi.

E pai ai te hanga i tētahi hāpori ā-ao toitū, me tahuri mai ngā whenua o te ao ki te whakahou i tō rātou ngākau-ū ki Te Rūnanga Whakakotahi i ngā Iwi o te Ao, ki te whakatutuki i ō rātou

herenga i raro i ngā kirimana ā-ao, me te tautoko i te whakatinana i ngā mātāpono Tūtohunga o Te Ao, i roto i tētahi ritenga whai mana ā-ture mō te taiao me te whanaketanga.

Waiho ēnei tau hei tau e maharatia ai e te tangata mō te ohonga mai o tētahi whakaute hou mō te ora, o te ngākau ū ki te whakatinana i te toitū, te whakahohorotanga i te ohonga mō te tika me te rangimārie, me te whakanuinga harikoa o te ora.

NGĀ PŪTAKE O TE TŪTOHINGA MŌ TE AO

I hangaia te Tūtohunga o Te Ao e te Kōmihana Motuhake mō te Tūtohunga o Te Ao, i whakahiatotia hei komiti whai i muri i te Hui Taumata o Te Ao [Earth Summit] 1992, hei tārei i tētahi tauākī ā-ao mō ngā uara me ngā mātāpono mō tētahi ara toitū mō āpōpō. I āta tāreia tēnei puka mō tōna tekau tau, nā roto i ngā rapunga whakaaro torowhānui ki te ao, neke atu i te rima mano ngā tāngata i whai wāhi mai. Kua oti te Tūtohunga te tautoko ōkawa e te hia mano rōpū, tae atu ki te UNESCO, me te IUCN (World Conservation Union). Mō ētahi atu kōrero, tēnā peka atu ki www.EarthCharter.org.